

Het Burger Service Nummer in Nederland

Van SoFi naar BSN

In oktober 2005 werd het wetsvoorstel ingediend bij de Tweede Kamer (Pechtold D'66) om het gebruik van het sofinummer uit te breiden tot een uniek identificerend persoonsnummer voor alle burgers en niet-ingezetenen, het Burger Service Nummer(BSN).

In het voortraject van het wetsvoorstel werd zo min mogelijk ruchtbaarheid gegeven aan het feit dat, na de oorlog, nu iedere burger ter identificatie weer een persoonsnummer zou krijgen. 'Dat zou maar onrust kunnen veroorzaken' met de woorden van de toenmalig minister van justitie Donner.

Systematisch werd gesproken van vernieuwing en omzetting van het oude sofinummer en, jaren voordat de wet werd aangenomen, werd er in opdracht van diverse ministeries op formulieren van Belastingdienst, UWV, pensioenfondsen en overheidsbrochures, gesuggereerd dat het BSN de nieuwe naam werd voor het oude SoFi-nummer en dat de beslissing over de invoering al een feit was.

Met de omzetting naar het BSN kreeg het SoFi nummer echter een geheel andere inhoud en toepassing, en bleef alleen de cijfercombinatie gelijk.

Dat maakte het mogelijk om geen nieuwe nummers te hoeven uitgeven, maar alle sofinummers van mensen die ingeschreven stonden bij de Gemeentelijke Basis Administraties(GAB) automatisch van de Belastingdienst over te hevelen naar het bevolkingsregister en als BSN in de bevolkingsadministratie in te voeren. Alleen wie niet is ingeschreven bij het bevolkingsregister maar wel belasting moet betalen in ons land kan nu nog een SoFi-nummer krijgen, maar ook daarvan is de bedoeling dat de uitgebreide identificatiegegevens van betrokkenen worden opgeslagen in het nog in te voeren Register van Niet Ingezetenen (RNI)

De invoering van het BSN betekende dat voortaan met dit persoonsnummer alle gegevens uit het bevolkingsregister worden ontsloten en het toegang verschaft tot alle gegevens van de burger waar de overheid in welke sector dan ook over beschikt, terwijl het sofinummer uitsluitend was bedoeld voor de sociaal-fiscale informatiehuishouding van de overheid.

Het BSN is een uniek identificerend persoonsnummer.

Iedereen die ingeschreven staat in de Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens (GAB) krijgt zo'n nummer toegekend.

Wetgeving is geregeld via de Wet algemene bepalingen burgerservicenummer (**Wabb**), houdende algemene bepalingen betreffende de toekenning, het beheer en het gebruik van het BSN.

De voltallige Tweede Kamer stemde met het wetsvoorstel in en het werd door de Eerste Kamer aangenomen met alleen tegenstemmen van de VVD, GroenLinks en PvdD.

Het BSN was, volgens het wetsvoorstel uit 2007, uitsluitend bedoeld voor contact tussen de overheid en de burger als dat betrekking had op de publiek rechtelijke taak van de overheid. Die restrictie, publiek rechtelijk is er, nog voor de invoering, vanaf gehaald waardoor het gebruik van het nummer door de overheid veel ruimer werd. Wel bleef in het wetsvoorstel overeind dat alleen alle overheid- en semi-overheidsorganen van het BSN gebruik mogen maken en anderen enkel als dit op wettelijk voorschrift is.

Dit zeer tegen de wens in van de toenmalige minister van financiën (Zalm) die in november 2005 de Kamer liet weten dat hij vond dat ook banken en financiële instellingen gebruik van

het nummer zouden moeten kunnen gaan maken en tegen de zin van VNO-NCW de grootste ondernemingsorganisatie van Nederland die gebruik van het nummer door het bedrijfsleven bepleitten omdat dit handig zou zijn om bijvoorbeeld adressen van wanbetalers te kunnen achterhalen.

De datum van invoering Burger Service Nummer was 26 november 2007

Zie publicatie Staatscourant: [http://www.st-](http://www.st-ab.nl/wetten/1085_Wet_algemene_bepalingen_burgerservicenummer_Wabb.htm)

[ab.nl/wetten/1085_Wet_algemene_bepalingen_burgerservicenummer_Wabb.htm](http://www.st-ab.nl/wetten/1085_Wet_algemene_bepalingen_burgerservicenummer_Wabb.htm)

Wie gebruikt het BSN?

Alle overheidsorganen maken gebruik van het BSN. Daarnaast kunnen ook anderen bij wet verplicht worden om het BSN te gebruiken. Werkgevers moeten bijvoorbeeld het BSN gebruiken voor het doorgeven van loongegevens aan de belastingdienst. Op de site van het ministerie van Binnenlandse zaken staat de lijst van organisaties die het BSN gebruiken.

Doel BSN

Het nummer is de spil in het systeem van de overheid om de gegevens van de burger te stroomlijnen en elektronisch te kunnen uitwisselen. Het maakt deel uit van het kabinetsbeleid om te komen tot een elektronische overheid. Zie <https://www.digitaleoverheid.nl/>

Uiteindelijk wil de regering dat alle persoonsgegevens van de burger worden ondergebracht in één centrale database. In een 24 uren on-line te raadplegen bevolkingsregister waarbij iedere burger kan worden geïdentificeerd aan de hand van een geldig identiteitsbewijs of via de meetbare lichaamskenmerken die van de persoon zijn vastgelegd in de administratie van de reisdocumenten.

Dit bevolkingsregister gaat functioneren als netwerk wat elektronische toegang en uitwisseling mogelijk maakt van alle gegevens over de burger waar de overheid over beschikt. Het uitwisselen van gegevens tussen de verschillende overheids en semi-overheids instanties wordt geregeld met 'virtuele schotten' waardoor alleen personen of instanties inzage zouden kunnen krijgen in de gegevens waar zij specifiek toe bevoegd zijn. Het uitwisselen van gegevens tussen de overheid en de burger gebeurt in combinatie met het DigiD.

Bezwaren tegen het BSN

Het systeem ontnemt mensen de regie over hun leven omdat zij geen notie meer hebben van wat er over hen overal is opgeslagen, wie daarover beschikt, wat er met die gegevens gebeurt, of de gegevens wel correct zijn en bijvoorbeeld welke conclusies eruit worden getrokken.

De beveiliging van massale digitaal opgeslagen gegevens van iedere burger is niet voldoende te beveiligen tegen het gebruik van gegevens door onbevoegden. Dat alle gegevens gekoppeld zijn aan één uniek persoonsnummer, maakt het systeem extra kwetsbaar. Technisch is het een peulenschil om gegevens aan elkaar te koppelen dus maakt dat ongeoorloofde informatieverzameling wel erg gemakkelijk. Het College Bescherming persoonsgegevens (sinds 1-1—2016 Autoriteit Persoonsgegevens geheten) verwachtte dat alle overheidsdomeinen/ sectoren via het BSN over allerlei - niet tot hun werkgebied behorende persoonlijke gegevens kunnen gaan beschikken. Daarnaast is het hacken van de gegevensopslag niet uit te sluiten en zal identiteitsfraude erdoor toenemen.

Hoogleraar computerbeveiliging Bart Jacobs waarschuwde op 30-1-2006 dat de hele informatiehuishouding van de overheid ophangen aan één persoonsnummer de domst

denkbare oplossing is voor 'identity management' en dat een sectorale aanpak, waarin burgers in verschillende domeinen verschillende nummers en identiteiten konden gebruiken, veel veiliger is.

Het BSN is vooral nuttig voor de overheid, terwijl met risico's voor de burger onvoldoende rekening wordt gehouden. Foute registratie van gegevens in computerbestanden hebben de neiging om zich in rap tempo te vermenigvuldigen terwijl er onvoldoende maatregelen zijn genomen waarmee burgers fouten kunnen corrigeren. De bevoegdheden zijn niet goed vastgelegd in de wet. Wie zich benadeeld voelt door foute registratie of toepassing van het BSN moest zelf maar uitzoeken waar de fout ontstond, proberen deze te laten herstellen en wie benadeeld is door foute registratie of toepassing van zijn persoonsgegevens kan zich niet beroepen op een deugdelijke klachtenregeling of schadeloosstelling.

BSN in de zorg

Via de aanvullende Wet gebruik burgerservicenummer in de zorg (Wbsn-z) is vastgelegd dat vanaf 1 juni 2009 alle zorgaanbieders, bij hun contacten onderling en naar de zorgverzekeraars, altijd verplicht zijn het BSN te vermelden.

Hiertoe werd via de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg of (**BIG**) geregeld dat patiënten zich óók met een geldig ID-bewijs moeten kunnen legitimeren bij de huisarts, fysiotherapeut, verpleeghuis, tandarts, verloskundige, gezondheidspsycholoog, verpleegkundige en apotheek.

Publicatie Staatsblad 2008, nr. 164 <http://wetten.overheid.nl/BWBR0023864/2016-01-01>

Overheid en de zorg

Met de invoering van het gebruik van het BSN in de zorg krijgt de overheid een steeds grotere greep op de gezondheidszorg. Dit beleid werd ingezet met de invoering van de verplichte ziektekostenverzekering op 1 januari 2006.

Als aanzet regelde de overheid toen in de Zorgverzekeringswet dat alle ziekenhuizen en poliklinieken verplicht waren om hun patiënten/cliënten eerst te identificeren - aan de hand van een geldig paspoort/IDkaart, rijbewijs of Nederlands vreemdelingendocument - alvorens hen hulp te mogen verlenen.

Inmiddels is de verplichting iets verruimd en hebben patiënten die zich niet vooraf kunnen laten identificeren, uiterlijk 14 dagen respijt gekregen om achteraf een geldig ID-bewijs te komen laten zien. Wie niet binnen die termijn aan de identificatieplicht voldoet moet de rekening van de behandeling zelf betalen, ook al is men voor de kosten verzekerd. Ook loopt men dan het risico dat het ziekenhuis, behalve voor noodgevallen, weigert om de patiënt verder te behandelen.

Dat betekent dat dit mensen boven het hoofd hangt die geen geldig ID-bewijs kunnen tonen omdat men het, uit veiligheidsoverwegingen, onacceptabel vindt, om een op afstand uitleesbaar gechipt paspoort/ID kaart aan te vragen. Of omdat men op principiële gronden en/of veiligheidsoverweging weigert zijn meetbare lichaamskenmerken ter beschikking te stellen voor het aanmaken van een ID-bewijs en/of opslag van zijn gezichtsscan en vingerafdrukken in één centrale overheidsdatabase.

Wie zich daarbij beroept op zijn fundamentele grondrechten op persoonlijke vrijheid, lichamelijke integriteit en bescherming van zijn veiligheid door de overheid, wordt uitgesloten van reguliere zorg.

Ook als hij braaf de door de overheid verplichte ziektekostenverzekering betaald.

Deze identificatieplicht zou officieel dienen om misbruik van verzekeringspassen te voorkomen, maar is feitelijk een methode om van hogerhand grip te krijgen op de inhoud van

de gezondheidszorg. Grip zowel op de individuele behandelingen van zorgverleners aan hun patiënten, als grip op gegevens over het gedrag van de burger.

Onder het motto dat de kosten van de gezondheidszorg beter in de hand moeten worden gehouden gaat de overheid op de stoel van de zorgverlener zitten en tast men het beroepsgeheim van de arts en de privacy van patiënt aan, om patiëntgegevens te gebruiken voor automatisering van de zorg.

Exit Hippocrates zo schreef de Groene Amsterdammer hierover: 'iedereen wordt van de wieg tot het graf in een (overheids)databank geregistreerd en gemonitord. De burger wordt steeds meer een wandelend datapakket met de bewegingsvrijheid van het beveiligingspoortje'.

De ID-plicht bij ziekenhuizen en poliklinieken was de aanzet om het gebruik van het BSN in de zorg verplicht te stellen.

Het verplichte gebruik van een eenduidig vastgelegd persoonsnummer is een voorwaarde om het landelijke uitwisselingssysteem voor zorginformatie (beter bekend als het elektronisch patiënten dossier- EPD) te kunnen opzetten en de zorgverlening verder te automatiseren.

Daarbij vervult het BSN een spilfunctie in de ontwikkeling dat de mens steeds verder wordt gereduceerd tot een te monitoren gezondheidsproduct.